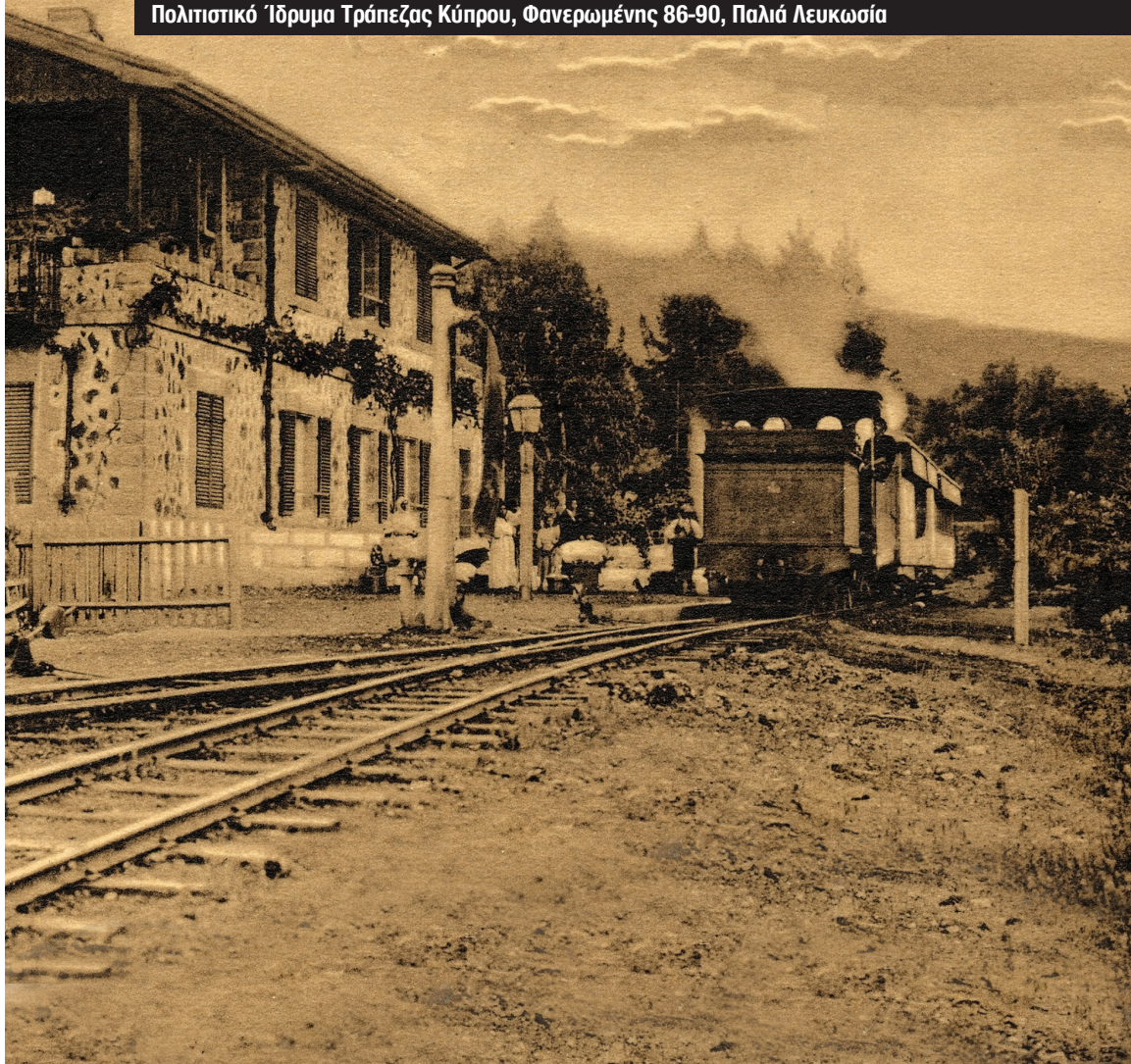

Δ΄ Ημερίδα Ιστορικού Αρχείου Τράπεζας Κύπρου

«Η Κύπρος τον 20ό αιώνα: κράτος, κοινωνία και οικονομία»

Σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Κύπρου και το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Παρασκευή, 4 Νοεμβρίου, Ώρες 16:00-21:00, Αίθουσα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων
Πολιτιστικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου, Φανερωμένης 86-90, Παλιά Λευκωσία

Πανεπιστήμιο
Κύπρου

Ευρωπαϊκό
Πανεπιστήμιο Κύπρου
LAUREATE INTERNATIONAL UNIVERSITIES

Πολιτιστικό Ίδρυμα
Τράπεζας Κύπρου

Συνδιοργανωτές:

Πανεπιστήμιο Κύπρου
Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου
Ιστορικό Αρχείο Τράπεζας Κύπρου

Οργανωτική Επιτροπή:

Γιώργος Καζαμίας, Σωφρόνης Κληρίδης,
Αλέξανδρος Αποστολίδης, Χριστόδουλος Χατζηχριστοδούλου

Γλώσσες του Συνεδρίου:

Ελληνική και Αγγλική. Οι ανακοινώσεις θα είναι διάρκειας 15 λεπτών. Στο τέλος κάθε συνεδρίας θα υπάρχει χρόνος για ερωτήσεις και συζήτηση.

Τόπος Ημερίδας:

Αίθουσα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων,
Πολιτιστικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου, Φανερωμένη 86-88-90, Λευκωσία.

Η Ημερίδα είναι ανοικτή στους φοιτητές και στο ευρύτερο κοινό.
Στους συμμετέχοντες θα δοθεί πιστοποιητικό παρακολούθησης.
Οι ανακοινώσεις προγραμματίζεται να εκδοθούν σε συλλογικό τόμο εντός του 2017.

Φωτογραφία εξωφύλλου: J.P. FOSCOLO

ISBN 978-9963-42-966-0

Περιγραφή:

Η Ημερίδα θα εξετάσει όψεις της οικονομίας της Κύπρου τον 20ό αιώνα. Η Κύπρος έχει το χαρακτηριστικό ότι η μετάβασή της από την προβιομηχανική στη μεταβιομηχανική κοινωνία (και οικονομία) έγινε σχετικά σε σύντομο διάστημα. Το διάστημα 1878-1980 (λίγο παραπάνω από 100 χρόνια), η οικονομία και η κοινωνία της Κύπρου έζησαν την μετάβαση στην αποικιακή περίοδο, δύο παγκόσμιους πολέμους, μετάβαση από την αποικιακή στην μετα-αποικιακή περίοδο, την τουρκική εισβολή του 1974 και την ανασυγκρότηση σε ένα διεθνές περιβάλλον όπου κυριάρχησαν αλλαγές παγκόσμιας εμβέλειας (ενδεικτικά: δύο παγκόσμιοι πόλεμοι, μακροχρόνια αντιπαράθεση ΗΠΑ - Σοβιετικής Ένωσης, δημιουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης κλπ).

Καθένα από αυτά και ο συνδυασμός τους συνιστά προκλήσεις προσαρμογής στο νέο περιβάλλον, συχνά με βίαιο τρόπο. Τίθενται λοιπόν ερωτήματα, όπως ο τρόπος και ο βαθμός προσαρμογής της κυπριακής κοινωνίας και της οικονομίας στις αλλαγές, αυτές. Το συνέδριο θα επιχειρήσει να ανασκοπήσει κάποιες από τις εξελίξεις και τις προκλήσεις που τις συνόδευσαν και να εξετάσει τους τρόπους αντιμετώπισής τους, στη διάρκεια κυρίως του 20ού αιώνα.

Ομιλητές (με αλφαβητική σειρά), τίτλοι ανακοινώσεων και στοιχεία επικοινωνίας

1. **Βαρνάβα Μαριλένα**, Διδάκτωρ Πολιτικής Ιστορίας, Institute of Commonwealth Studies,
Η οικονομική ανάπτυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας και οι επιπτώσεις της
marilena@biotronics.com.cy
2. **Κωστής Κώστας**, Καθηγητής Οικονομικής και Κοινωνικής Ιστορίας, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών,
Μεταρρυθμίζοντας την Ελληνική οικονομία, 19ος -21ος αιώνας
konkost@otenet.gr
3. **Apostolides Alexandros**, Assistant Professor, Chair of the Department of Accounting, Economics and Finance, Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου,
Income, Inequality and Productivity: Quantitative Evidence for Cyprus 1878-1960
alexapostolides@gmail.com
4. **Markides Diana**, Research Fellow, University of Cyprus,
Anglo-French relations in the Levant 1875 – 1918 the Cyprus Connection
diana@ucy.ac.cy
5. **Μαθθοπούλου Ευαγγελία**, Διδάκτωρ Ιστορίας, Ειδική Επιστήμονας Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, Πανεπιστήμιο Κύπρου,
Η επιχειρηματικότητα στην Κύπρο, 1900-1959: μια πρώτη προσέγγιση
mathoroulou.evangelia@ucy.ac.cy
6. **Μάτσης Συμεών**, Οικονομολόγος,
Η Κυπριακή φούσκα της περιόδου 2007-2008. Πως οδηγηθήκαμε σταδιακά και μακροχρόνια σε αυτή
smatsis@mtnmail.com.cy

Πρόγραμμα Ημερίδας

16:00-16:20 Σύντομοι Χαιρετισμοί - Παρουσίαση πρακτικών 3ης Ημερίδας του Ιστορικού Αρχείου της Τράπεζας Κύπρου

Εναρκτήρια συνεδρία

Προεδρεύει: Σωφρόνης Κληρίδης

16:20-16:45 Προσκεκλημένος Ομιλητής: Κώστας Κωστής, Καθηγητής Οικονομικής και Κοινωνικής Ιστορίας, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών, **Μεταρρυθμίζοντας την Ελληνική οικονομία, 19ος -21ος αιώνας**

16:45-17:00 Συζήτηση

17:00-17:15 Διάλειμμα

17:15-18:45 Πρώτη Συνεδρία

Προεδρεύει: Συμεών Μάτσης

Diana Markides, Research Fellow, University of Cyprus, **Anglo-French relations in the Levant 1875 – 1918 the Cyprus Connection**

Alexandros Apostolides, Assistant Professor, Chair of the Department of Accounting, Economics and Finance, Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου, **Income, Inequality and Productivity: Quantitative Evidence for Cyprus 1878-1960**

18:45-19:15 Διάλειμμα

19:15-20:45 Δεύτερη Συνεδρία

Προεδρεύει: Αλέξανδρος Αποστολίδης

Ευαγγελία Ματθοπούλου, Διδάκτωρ Ιστορίας, Ειδική Επιστήμονας Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, Πανεπιστήμιο Κύπρου, **Η επιχειρηματικότητα στην Κύπρο, 1900-1959: μια πρώτη προσέγγιση**

Μαριλένα Βαρνάβα, Διδάκτωρ Πολιτικής Ιστορίας,
Institute of Commonwealth Studies, **Η οικονομική
ανάπτυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας και οι επιπτώ-
σεις της στη διαμόρφωση του κυπριακού προβλήμα-
τος τη δεκαετία 1964 - 1974**

Συμεών Μάτσης, Οικονομολόγος, **Η Κυπριακή φού-
σκα της περιόδου 2007-2008. Πως οδηγήσαμε στα-
διακά και μακροχρόνια σε αυτή**

Περιλήψεις

Κώστας Κωστής, Καθηγητής Οικονομικής και Κοινωνικής Ιστορίας στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών

Θέμα: Μεταρρυθμίζοντας την Ελληνική οικονομία, 19ος-21ος αιώνας

Πολλές είναι οι ερμηνείες που έχουν δοθεί στην κρίση την οποία ζούμε σήμερα στην Ελλάδα, πολλές επίσης είναι και οι προτάσεις που γίνονται για την έξοδο από αυτήν. Θα μπορούσαμε να συζητούμε για πολλές ώρες γύρω από τα ζητήματα αυτά και να μην καταλήξουμε πουθενά. Ωστόσο μεταξύ των πολλών και αντικρουόμενων αυτών απόψεων, υπάρχει μία η οποία συγκεντρώνει τη συναίνεση. Πρόκειται για τις ευθύνες που έχει το πολιτικό προσωπικό και γενικότερα το πολιτικό σύστημα να αντιμετωπίσει τα προβλήματα όταν αυτά πρωτοεκδηλώθηκαν αλλά και στη συνέχεια όταν ωρίμασαν. Ωστόσο αυτή η ομοφωνία είναι μακριά από το να είναι πειστική αν λάβουμε υπόψη μας ότι το φαινόμενο αυτό δεν παρουσιάζεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα, ούτε και το ότι η Ελλάδα δεν είναι η μοναδική χώρα στην οποία καταγράφονται «μεταρρυθμιστικές αδυναμίες».

Το πρόβλημα επομένως που θα με απασχολήσει είναι η αδυναμία που παρουσιάζεται στην Ελλάδα για θεσμικές μεταρρυθμίσεις όταν αυτές είναι αναγκαίες και το ότι αυτές τελικά υιοθετούνται μέσω της πίεσης που ασκούν οι ξένοι δανειστές. Πιο ειδικά θα επιδιώξω να εξετάσω ορισμένες συγκεκριμένες περιπτώσεις. Πρόκειται για τη δεκαετία του 1890, θυμίζω ότι το 1893 το ελληνικό κράτος πτωχεύει, τα χρόνια 1926-1928 και την περίοδο της ανασυγκρότησης, αλλά φυσικά και την πρόσφατη περίοδο της κρίσης.

Diana Markides, Research Fellow, University of Cyprus

Anglo-French relations in the Levant 1875 - 1918 the Cyprus Connection

This paper will examine the connection between the British presence in Cyprus and Anglo-French interests in the Levant. There had been growing public investment in this strategically sensitive area from the 1850s, particularly in the form of Ottoman bonds. Widespread defaults followed Ottoman bankruptcy in 1875. The subsequent vast accruing debts led to an unprecedented involvement in the financial

management of Egypt and then in Constantinople itself. In 1878 the island was drawn into the attempt to protect and balance the intermingled strategic and financial interests of both countries. It will be suggested that the fate of the island was, as ever, connected more with broader regional concerns rather than with its intrinsic strategic value.

Alexandros Apostolides, Assistant Professor, Chair of the Department of Accounting, Economics and Finance, Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Income, Inequality and Productivity: Quantitative Evidence for Cyprus 1878-1960

The British Colonial period is still seems controversial in terms of the impact it had in the living standards, inequality and economic efficiency. This paper collects all available evidence, and suggests a way forward in providing further evidence on the impact of the British Colonial period in Cypriot Society.

Ευαγγελία Ματθοπούλου, Διδάκτωρ Ιστορίας, Ειδική Επιστήμονας Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Η επιχειρηματικότητα στην Κύπρο, 1900-1959: μια πρώτη προσέγγιση

Η ανακοίνωση έχει στόχο να παρουσιάσει την ακτινογραφία της επιχειρηματικής δραστηριότητας στη βρετανική Κύπρο κατά το πρώτο μισό του 20ού αιώνα. Στη βιβλιογραφία της οικονομικής ιστορίας της Κύπρου οι αναφορές για την επιχειρηματικότητα και την εξέλιξή της είναι σποραδικές, κυρίως λόγω της απουσίας επισταμένης έρευνας στο συγκεκριμένο πεδίο.

Η παρούσα ανακοίνωση στοχεύει να αγγίξει αυτή την πτυχή της οικονομικής ιστορίας του νησιού, η μελέτη της οποίας μπορεί να δώσει νέες ερμηνείες για την οικονομική ανάπτυξη ή το μοντέλο οικονομικής δραστηριότητας σε μια αποικιακή οικονομία και δη στην οικονομία της Κύπρου. Θα συζητηθεί το θεσμικό πλαίσιο μέσα στο οποίο ιδρύθηκαν και δραστηριοποιήθηκαν οι εταιρείες κατά τη βρετανική περίοδο, θα καταγραφούν οι μορφές της επιχειρηματικής δραστηριότητας στο νησί (συνεταιρισμοί, ανώνυμες εταιρείες, εταιρείες περι-

ορισμένης ευθύνης) και θα προσεγγισθούν ζητήματα που αφορούν στη βρετανική πολιτική και στο ρόλο του ξένου και κυπριακού κεφαλαίου στην ώθηση της επιχειρηματικότητας. Σε αυτό το πλαίσιο, θα γίνει μια πρώτη παρουσίαση της τάσης στην ίδρυση εταιρειών περιορισμένης ευθύνης μεταξύ 1922 και 1959 καταγράφοντας τους τομείς στους οποίους επενδύονταν το κυπριακό και ξένο κεφάλαιο και επεξηγώντας τους παράγοντες που πιθανώς καθόρισαν τις μεταβολές στους δείκτες.

Μαριλένα Βαρνάβα, Διδάκτωρ Πολιτικής Ιστορίας, Institute of Commonwealth Studies

Η οικονομική ανάπτυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας και οι επιπτώσεις της στη διαμόρφωση του κυπριακού προβλήματος τη δεκαετία 1964-1974

Ένας από τους βασικούς στόχους του νεοσύστατου κράτους της Κυπριακής Δημοκρατίας το 1960 ήταν να καταφέρει να μετατρέψει μια αγροτική οικονομία με σοβαρά διαρθρωτικά προβλήματα, που διένυε τον τρίτο χρόνο οικονομικής ύφεσης, σε μια υγιή οικονομία με σταθερή αναπτυξιακή πορεία, στα πρότυπα άλλων ευρωπαϊκών κρατών. Αδιαμφισβήτητα, τα πρώτα 14 χρόνια της ανεξαρτησίας της, η κυπριακή κυβέρνηση κέρδισε σε μεγάλο βαθμό αυτό το στοίχημα. Κατάφερε να θέσει τις βάσεις για αυτό που μεταγενέστερα ονομάστηκε «το οικονομικό θαύμα της Κύπρου». Ωστόσο, αυτήν την οικονομική ανάπτυξη και τα οφέλη της, από το 1964 και έπειτα, τα επωφελούνταν κυρίως οι Ελληνοκύπριοι. Αντίθετα, η πραγματικότητα για τους Τουρκοκύπριους που ζούσαν στους θύλακες, υπό τον έλεγχο της Τουρκίας και της τουρκοκυπριακής ηγεσίας από τα τέλη του 1963, ήταν πολύ διαφορετική. Η οικονομική εξάρτηση από την Τουρκία αλλά και ο περιορισμός τους στους θύλακες είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός μεγάλου κοινωνικό-οικονομικού χάσματος μεταξύ των δύο κοινοτήτων. Αυτή η πραγματικότητα αναπόφευκτα αποτέλεσε ένα από τα σημαντικότερα διαπραγματευτικά χαρτιά, αλλά και ένας μοχλός πίεσης από και προς τις ηγεσίες των δύο κοινοτήτων κατά τις διακοινοτικές συνομιλίες του 1968 - 1974. Σκοπός της εισήγησης αυτής είναι να παρουσιάσει την κοινωνικό-οικονομική εξέλιξη των ελληνοκυπρίων, αλλά και την αντίστοιχη πραγματικότητα

των Τουρκοκυπρίων στους θύλακες από το 1964 μέχρι το 1974, και να διερευνήσει τον αντίκτυπό τους στη διαμόρφωση του κυπριακού προβλήματος.

Συμεών Μάτσης, Οικονομολόγος

Η Κυπριακή φούσκα της περιόδου 2007-2008. Πως οδηγήσαμε σταδιακά και μακροχρόνια σε αυτή

Στην παρουσίαση μου θα αναλύσω τις συνθήκες που επέτρεψαν τη δημιουργία φούσκας στην Κυπριακή οικονομία. Οι συνθήκες αυτές άρχισαν να δημιουργούνται πολύ μακροχρόνια για να καταλήξουν το 2007 – 2008 σε ένα ανεπανάληπτο ‘σπάσιμο των φουσκών’, που συνέβη μαζί την περίοδο αυτή. Για αυτό και ονομάζω την παρουσίαση ο μακρύς δρόμος προς την Κυπριακή φούσκα.

Η παρουσίαση μου χωρίζεται σε τρία μέρη.

1. Στο πρώτο θα δώσω ένα ορισμό της φούσκας χρησιμοποιώντας το μικρό βιβλίο του Kenneth Galbraith “ A short history of economic Euphoria” για να γίνει αντιληπτό το θέμα.
2. Στο δεύτερο μέρος θα προβώ σε μια μακροχρόνια τομή των δεδομένων που κατά την άποψή μου δημιούργησαν τις συνθήκες για να δημιουργηθεί η διαδικασία της φούσκας / φουσκών.
3. Στο τρίτο θα περιγράψω τις φούσκες όπως τις αντιλαμβάνομαι εγώ και θα περιγράψω
 - a. τη φούσκα του χρηματιστηρίου του 2007,
 - b. του τραπεζικού τομέα που έσπασε το 2010,
 - c. της ακίνητης περιουσίας που έσπασε το 2007/2008,
 - d. την εμπλοκή των Κυπρίων στη φούσκα ακίνητης περιουσίας στην Βουλγαρία, Ρουμανία,
 - e. στη φούσκα του τομέα των κατασκευών το 2008,
 - f. για να καταλήξω στη καταναλωτική φούσκα του 2008.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ιστορικό Αρχείο Τράπεζας Κύπρου

T: +357 22128122 | Φ: +357 22662898

Πολιτιστικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου

Φανερωμένης 86-90, Παλιά Λευκωσία

T.Θ. 21995, 1515 Λευκωσία, Κύπρος

www.boccf.org